

INTEGRALNI PLAN GOSPODARENJA ŠUMSKIM
RESURSIMA ZA ŠUMSKOGOSPODARSKO PODRUČJE

„KRIVAJSKO“

25,

Period važnosti od 01.01.2017. do 31.12.2026. godine

SKRAĆENA VERZIJA

**JAVNO PREDUZEĆE
ŠUMSKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
d.o.o. ZAVIDOVIĆI**

JP "ŠPD ZDK" d.o.o. Zavidovići

Upisano u Registar Kantonalnog suda u Zenici pod brojem I-9014, Rješenje br. U/E 916/04

ID broj: 4218431050005

PDV Broj: 218431050005 Por. br.: 05072148

Transakcijski računi:

Union banka d.d. Sarajevo 1020320000013296

ASA Banka d.d. Sarajevo 1340300000062287

Unicredit Bank d.d. Mostar 3384202214508407

Raiffeisen BANK d.d BiH 1610550016400016

INTEGRALNI PLAN GOSPODARENJA ŠUMSKIM RESURSIMA ZA ŠUMSKOGOSPODARSKO PODRUČJE „KRIVAJSKO“

Period važnosti od 01.01.2017. do 31.12.2026. godine

SKRAĆENA VERZIJA

Zavidovići, 2020. godine

SADRŽAJ

1. OPĆE KARAKTERISTIKE ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA	2
1.1. Historijat šumskogospodarskog područja	2
1.2. Geografski položaj šumskogospodarskog područja	2
1.3. Granice šumskogospodarskog područja	2
1.4. Orografske karakteristike šumskogospodarskog područja	3
1.5. Hidrografske karakteristike šumskogospodarskog područja	3
1.6. Geološko – pedološke karakteristike šumskogospodarskog područja	3
1.7. Klimatske karakteristike šumskogospodarskog područja	4
1.8. Vegetacijske karakteristike šumskogospodarskog područja	4
2. OSNOVNE PRIVREDNE KARAKTERISTIKE.....	5
3. OGRANIČENJA U GOSPODARENJU.....	6
4. STANJE POVRŠINA ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA.....	8
5. STANJE ŠUMSKIH KOMUNIKACIJA I OTVORENOST ŠUMA	10
6. DRVNA ZALIHA I ZAPREMINSKI PRIRAST PODRUČJA	11
7. PLANOWI I CILJEVI GOSPODARENJA ZA NAREDNI UREĐAJNI PERIOD.....	12
7.1. Plan sječa (etat)	13
7.2. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata	14
7.3. Plan šumskouzgojnih radova	15
7.4. Plan zaštite šuma	17
7.5. Plan zaštite biodiverziteta	17
7.6. Plan investicija	18
8. EKONOMSKO – FINANCIJSKA ANALIZA ZA ŠGP „KRIVAJSKO”	20
MAPA PODRUČJA.....	21

1. OPĆE KARAKTERISTIKE ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA

1.1. Historijat šumskogospodarskog područja

Kao i u svim drugim područjima okupirane BiH Austro-Ugarska monarhija je nastavila sa koncepcijom nove organizacije šumarstva i šumske uprave, koja je počela za vrijeme Otomanske vladavine, formiranjem posebnog šumarskog inspektorata koji je bio u sastavu finansijskog odjeljenja Vilajetske vlade u Sarajevu a djelovao je u nekim od šest Sandžaka koji su imali 54 sreza (kotara). Organizacija šumarstva koja se odnosi na ovo ŠGP počela je pri šumskom uredu Travnik koji je imao pet šumskih uprava od kojih je jedna bila u Žepču, gdje je bio upravitelj te jedan nadlugar u Zenici i šest čuvara šuma na teritoriji Novog Šehera, Zavidovića i Zenice.

Poslije Drugog svjetskog rata odlukom vlade NR BiH donijet je 1956 Zakon o šumama po čijim članovima 6 i 73, šumama u opštenarodnoj imovini upravljaju šumska gazdinstva među kojima i šumsko gazdinstvo Gostović-Zavidovići koje je gospodarilo šumama na dijelovima teritorija općina, Zenica, Žepče, Zavidovići Banovići i Olovo. U periodu od donošenja ovoga Zakona do 1961 bilo je nekoliko izmjena u površini područja. Odlukom Izvršnog Vijeća SR BiH ("Sl.list SR BiH", br. 31/61) iz 1961. o formiranju šumskoprivrednih područja i Odlukom o izmjeni i dopuni odluke o obrazovanju šumskoprivrednih područja ("Služb.list SR BiH" br: 49/61) formirano je šumsko-privredno područje "Krivajsko".

Primjena Dejtonskog administrativnog i teritorijalnog uređenja Federacije BiH, podjelom na deset kantona-županija, te odredaba starog Zakona o šumama u pogledu formiranja Kantonalnih šumsko privrednih društava i šumskogospodarskih područja rezultirala je značajnim izmjenama granica Š.G.P "Krivajsko". Danas šumskogospodarsko područje „Krivajsko“ čini 10 gospodarski jedinica: „Jablanica (dio)“, „Krivaja – Zavidovići“, „Donja Krivaja“, „Gostović“, „Nemila – Bistričak“, „Babino – Gračanica“, „Đulanov potok“, „Liješnica (dio)“, „Stranjanska rijeka“ i „Nemila – Pepelari“.

1.2. Geografski položaj šumskogospodarskog područja

Š.G.P "Krivajsko" po veličini spada među najveća područja u BiH a locirano je u centralnom dijelu države između 17°45' do 18°28' istočne geografske dužine i 44°10' do 44°30' sjeverne geografske širine. Ukupna površina koju trenutno zauzima ovo područje iznosi cca 860 km².

1.3. Granice šumskogospodarskog područja

Polazeći od najzapadnije tačke ovo područje graniči: na sjeverozapadu sa Usorsko – Ukrinskim, na sjeveru sa područjem Natrona – Maglaj, na sjeveroistoku sa Sprečkim, na istoku sa Konjuškim, na jugoistoku sa Olovskim, na jugu sa Kakanjskim i na zapadu sa Lašvanskim ŠGP – om. Visinski dijapazon iznosi 1169 m. Glavni planinski masivi između kojih je smješteno područje su Vlašić na zapadu i Konjuh na istoku te se od planine Zvijezde na jugu, područje spušta prema panonskoj oblasti na sjeveru.

1.4. Orografske karakteristike šumskogospodarskog područja

Prema ekološko – vegetacijskoj rejonizaciji BiH ŠGP „Krivajsko“ situiran je veći dio područja u oblasti unutarnjih Dinarida (pretežno u Zavidovičko – tesličkom području koje se orografski odlikuje brdsko – planinskim obilježjima sa dosta izraženim reljefom) i djelimično u srednjobosanskom području (dijelove vrandučkog i sarajevsko – zeničkog reona koje ima još izraženiji brdsko – planinski karakter dolinskom zonom rijeke Bosne od ušća Ribnice i Lašve i sjeverozapadno preko Begovog Hana do žepačke kotline).

Teren koji je izražen u vidu planinskih lanaca ispresijecan je sa velikim brojem kosa koje se pružaju prema glavnim vodotocima rijeka Bosne, Gostovića i Krivaje a najizraženiji reljef je na dijelovima peridotitskog masiva u slivovima Gostovića i Krivaje. Najviša kota područja je Mravulj (n. v. 1301 m) na zapadnoj granici do lašvanskog područja a najniža na blizanskom polju u dolini Bosne (n. v. 190 m).

1.5. Hidrografske karakteristike šumskogospodarskog područja

Obilje površinskih voda ovisi o geološkom sastavu koji na ovome području uslovljava obilje površinskih voda u vidu izvora koji formiraju manje i veće potoke i rijeke. Svi vodotoci područja ulijevaju se u rijeku Bosnu i pripadaju crnomorskom slivnom području. Kroz sve gospodarske jedinice osim Donje Krivaje, u manjoj ili većoj mjeri tangira rijeka Bosna koja je glavna hidro – arterija područja. Najveća pritoka Bosne iz ovoga područja je Krivaja koja do ušća u Bosnu prima brojne pritoke od kojih su najvažnije: Župljeva sa V. Maočom, M. Maoča, Ribnica sa Željovom i Tatašnica sa desne strane te Dištica, Gosovica, Džinića r. i Vizučnica sa lijeve strane. Druga po veličini je rijeka Gostović koja protječe kroz istoimenu G.J. i obrazuje sliv lepezastog oblika a čine je Lužnica i Suha sa brojnim pritokama i spajaju se kod Kamenice; do ušća u Bosnu prima Buretinu sa desne i Trbušnicu i Otežnicu sa lijeve strane. Za vrijeme intenzivnih padavina rijeka poprima bujični karakter čineći znatne štete na javnim i šumskim prometnicama.

Između ostalih značajnijih desnih pritoka Bosne u sklopu ovoga područja su Bistrica, Želečka, Pepelarska, Nemilska, Babina i Gračanička, Rujnica rijeka, dok od lijevih pritoka Bosne su: Kočeva, Stranjanska, Bistričak, Željeznica, Ograjina i Papratnica.

1.6. Geološko – pedološke karakteristike šumskogospodarskog područja

Zemljišni pokrivač ovoga područja kao i geološka podloga je izrazito heterogenog sastava. Geološku građu čine različite sedimentne, eruptivne i magmatske stijene, uglavnom mezozojske starosti (Trijas, Jura, Kreda) i kenozojske (Tercijar i Kvartar). Najveće rasprostranjenje u svim G.J. ima jurska vulkanogeno – sedimentna formacija u kojoj su zastupljeni spiliti i dijabazi kao i ogromne mase ultrabazičnih stijena peridotita i serpentinita, pored kojih na rubovima najčešće nalazimo gabre i amfibolite.

Najrasprostranjeniji tip zemljišta je distrični kambisol, zatim kombinacije tipa mozaika kalkomelanosola i kalkokambisola na krečnjacima kao i eutrični kambisol na laporcima i

serpentinitu. Velike površine zauzimaju eutrični kambisoli i nizovi ranker – kambisol, kambisol – luvisol na peridotitu i serpentinitu.

1.7. Klimatske karakteristike šumskogospodarskog područja

Zbog veličine područja i nedostatka meteoroloških stanica u užem njegovom dijelu, nije moguće dati precizniji prosjek faktora koji utječu na klimu područja. Kako je rečeno ovo ŠGP se prostire na Srednje – bosanskom i Zavidovičko – tesličkom području sa različitim režimima padavina, vjetrova i temperaturama zraka.

Zavidovičko – teslički bazen koji pokriva cca 2/3 ovoga područja ima povoljnije uvjete za razvoj šumske vegetacije od Srednje – bosanskog bazena na kojem je smješten manji dio ŠGP – a „Krivajskog“. Zavidovičko – teslički bazen ima najvećim dijelom godine izmijenjenu umjereno kontinentalnu klimu, sa nešto jačim utjecajem mediteranske klime u periodu juni – august. U toku vegetacijskog perioda u ovome bazenu padne prosječno 56% godišnjeg iznosa padavina. Srednje – bosanski bazen ima dominantan utjecaj planinske klime sa izuzetkom zeničke kotline u kojem u pojedinim periodima godine prevladava kontinentalna klima. U toku vegetacijskog perioda u ovome bazenu padne cca 48 % godišnjeg iznosa padavina. Olujni vjetrovi na ovome području su rijetki. Intenzitet jakih vjetrova – 6 po Boforu.

1.8. Vegetacijske karakteristike šumskogospodarskog područja

Prema horizontalnom raščlanjenju (Stefanović, 1977) ŠGP „Krivajsko“ svrstano je u područje Srednjobosanskih šuma hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercus* – *Carpinetum*). Realna vegetacija Zavidovičko – tesličkog područja koje čini najveći dio ovoga ŠGP – a je zbog izuzetno heterogenih stanišnih prilika vezanih za ofiolitsku zonu, raznolika i mozaičnog karaktera. Obuhvata različite šumske fitocenoze a najzastupljenije su: bazifilne šume borova, bazifilne šume hrasta kitnjaka, acidofilne šume kitnjaka, acidofilne šume bukve i jele. Za ovo područje karakteristično je pojavljivanje smrče na peridotitsko serpentinskim zemljištima u višim (hladnijim) pojasevima, a na nižim dijelovima zbog utjecaja panonske klime samo šume bukve i jele bez smrče. Osim ovih fitocenoza rasprostranjene su i šume bukve u višim predjelima i sekundarnog su karaktera. U zonama vrandučkog i Sarajevsko – zeničkog reona koji pokrivaju dijelove ovoga ŠGP – a na brežuljkastim terenima uz dolinu Bosne zastupljene su šume kitnjaka i graba. Pored ovih značajno su rasprostranjene sekundarne acidofilne šume bukve, a znatno manje šume jele i smrče. Mjestimično su zastupljene termofilne fitocenoze bijelog graba na najtoplijim položajima na plitkim zemljištima ili šume hrastova i crnog graba.

Kao što je slučaj sa realnom tako je i potencijalna šumska vegetacija veoma mozaična. Najveće površine zauzimaju šume bukve i jele zatim šume bukve i jele sa smrčom unutar kojih su infiltrirane borove i hrastove šume kao trajni stadiji vegetacije.

2. OSNOVNE PRIVREDNE KARAKTERISTIKE

ŠGP „Krivajsko“ zauzima ukupnu površinu od cca 860 km² i rapoređeno je na teritoriji pet općina: Zenica, Žepče, Zavidovići, Olovo i Kakanj. Sadašnje stanje u privredi ovih općina je takvo da se ne može govoriti o privrednoj razvijenosti u smislu predratnog stanja, jer nijedan od predratnih velikih kapaciteta nije u funkciji kakvoj je bio ranije ili se u njima samo djelomično obavlja proizvodnja. Ovo je naročito izraženo u metalurškoj i drvnoj industriji koja je na ovim općinama zauzimala značajan dio privredne razvijenosti, a sada je u fazi drastično umanjene proizvodnje. Prema raspoloživim statističkim podacima iz 2015. godine prosjek zaposlenosti na ovih pet općina je cca 56% radno sposobnog stanovništva sa prosječnom neto platom od 405,22 KM. Pokrivenost uvoza izvozom na području Ze – Do kantona iznosi 52 % za sve djelatnosti.

Na teritoriji šumskogospodarskog područja "Krivajskog" IP „Krivaja“ d.d. Zavidovići koji je bio glavni potrošač drvnih sortimenata sa ovoga područja više nije u funkciji, tako da egzistira veliki broj srednjih i manjih kapaciteta primarne prerade drveta. Uglavnom je u pitanju plasman furnirskih trupaca, trupaca za ljuštenje i rezanje, stubova te ogrjevnog drveta nije problem i ostvaruje se unutar ovog područja ili bližoj okolini unutar Ze-Do-kantona. Značajan problem u plasmanu proizvoda je sa celuloznim drvetom liščara, što su se nekada isporučivali tvornicama celuloze „Celpak“ Prijedor i „Incel“ Banja Luka (koje sada ne rade), a trenutno „Natron – Hayat – Maglaj“ radi sa ograničenim kapacitetom i koristi samo celulozu četinara.

Iako su šumarstvo, poljoprivreda, drvno – prerađivačka i rudarsko – metalurška industrija značajni nosioci privrednog razvoja ovog područja, uz izvanredan geografski položaj, raznolikost i ljepote krajolika, tradiciju gospodarenja šumama, te uz adekvatno proširenje proizvodne palete (sakupljanje i proizvodnja sporednih šumskih proizvoda, turizam i sl.) kao nedovoljno iskorištene treba forsirati da bi u narednim periodima iste dale doprinos privrednom razvoju područja.

3. OGRANIČENJA U GOSPODARENJU

U svim gospodarskim jedinicama područja osim G.J. „Đulanov potok“, G.J. „Babino-Gračanica“ i GJ "Jasenica Bila"- dio utvrđene su površine šuma i šumskih zemljišta koje su minirane tokom posljednjeg ratnog perioda (1992-1995) a radi se o značajnim površinama u svim kategorijama šuma Miniranost je utvrđena od strane investitora a na temelju podataka MAC-a (Mine Action Center) i ostalih saznanja tehničkog osoblja, boraca koji su učestvovali u ratu, lokalnog stanovništva i.t.d. Minirane površine su izmjerene na kartama i unijete u iskaz površina po gazdinskim klasama i kategorijama šuma na nivou svih uređajnih jedinica. Minirana površina visokih šuma iznosi 9797,62 ha, šumskih kultura 1843,56 ha, izdanačkih šuma 1545,83 ha, goleti i šibljaka 35,90 ha i ostalih (nepodesnih za gospodarenje šuma i šumskih zemljišta i uzurpacija 20,95 ha što čini ukupnu površinu ŠGP-a pod minama od 13423,86 ha ili 16,02 % njegove površine.

Na temelju stanja šuma i šumskih zemljišta ovoga područja kao i nekih odluka općinskih i kantonalnih organa Ze - do kantona ovom ŠGO određuju se šume posebne namjene, odnosno vodozaštitni pojasevi i sjemenske sastojine navedene u članu 40 stav 1 tačke d) i e) Zakona o šumama i to: Na temelju Odluke br: 01 – 023 – 066 od 12.07.1982. Skupština opštine Zavidovići proglašeno je zaštićeni izvorište vode za piće vrela „Izron“ – Suha sa tri zone.

U skladu sa članom 68. stav 3. Zakona o vodama FBiH („Službene novine FBiH“ br. 70/06) i člana 40. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko dobojskog kantona“ br. 17/07), a u skladu sa članom 1. stav2. Privremene statutarne odluke grada Zenica („Službene novine općine Zenica“ br: 6/14), Gradsko vijeće Zenica na četvrtoj sjednici održanoj dana 17.marta 2015.godine, donosi odluku o zaštiti i zaštitnim zonama izvorišta vode za piće *Strmešnjak*. Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, na 63. Sjednici, održanoj 09.02.2005.godine, donosi odluku o zaštiti izvorišta vode za piće "Ravna rijeka" sa pripadajućim izvorima (Matina voda, Novo vrelo i Klarića izvor), "Mala rijeka", "Ograjina", izvori "Bukovik", „Jakovac“ i „Izvor III“ žepačkog vodovoda. na čijem području se nalazi izvorište, a što je u slučaju Klopče općina Zenica. Na temelju Odluke broj:01-01-5597/15 iz 17.03.2015.godine, Skupština Grada Zenica donosi odluku o zaštiti izvorišta vode za piće „Klopče“. Na temelju Odluke broj:02-25-16985/03 iz 06.08.2003.godine Vlada Zeničko-dobojskog kantona donosi Odluku o zaštiti izvorišta vode za piće „Babina rijeka“ zeničkog vodovoda.

Na temelju stanja sastojina a u skladu sa Zakonom o šumama, na području G.J. „Gostović“, izdvojene su kao zaštićeno područje masiv Veleža (odjel 21 – 117,5 ha) i masiv Rapte – Mašica (Odjeli 140, 164, 163, 169, 170, 175, 174, 177, 180, 181, 185, 184, 187, i odjel 132 (Pavlova pećina – spelološka vrijednost) sa ukupnom površinom od 1423,7 ha.

Veliki značaj šuma, pored ostalih ogleda se i u zaštiti zemljišta od erozije,spiranja, klizišta i lavina. Navedeni odjeli pretstavljaju šume koje se nalaze na jako strmim terenima i stijenama sa nagibima većim od 40 % gdje se ne preporučuje nikakav vid redovnih sječa. Ovi odjeli 1,2,3 i 4 G.J. „Babino-Gračanica“ se nalaze neposredno uz magistralni put M-17 stoga je njihova zaštita utoliko i značajnija jer se radi o zaštiti života učesnika u saobraćaju. Ukupna

površina ovih odjela iznosi 217,40 ha. Isti je slučaj sa: G.J. „Nemila-Bistričak“ odjelima 167 odsjek b i odjel 168 odsjek b sa ukupnom površinom 73,70 ha. Odsjek „c“ i dio odsjeka „b“ odjela 158 G.J. „Nemila – Bistričak“ su primjer prirodno i antropogeno uzrokovanih procesa koji usporavaju stvaranje dubljeg profila zemljišta te vegetacijskog pokrova. Prirodno ograničavajući činioci su geološka podloga, ekspozicija i nagib terena od 35-40 %, a antropogeni uticaj se ogledao u uzrokovanju požara. Ukupna površina iznosi 26 ha. Ukupna uzurpacija koja je registrirana na ovom području iznosi 509,1 ha od čega je minirano 54,3 ha odnosno 10,6 % od ukupne površine uzurpacije.

Na području Vranduka planirana je izgradnja hidrocentrale na rijeci Bosni i ovim projektom su određene površine šume planirane u zaštitni pojas hidrocentrale i spomenika kulture Tvrđava Vranduk. U tom smislu predlažu se sljedeće površine u kategoriju šuma visoke zaštitne vrijednosti kao šume ključne za zaštitu vodenih objekata – G.J. „Nemila-Bistričak“- odjeli 17,18, i 19, ukupne površine 188,70 ha. Izdvojeni su ovi odjeli koje je potrebno u budućnosti sačuvati radi zaštite buduće Hidrocentrale Vranduk i zaštite okoline u blizini Kulturnog spomenika Tvrđave Vranduk.

Izdvajanje odjela visoke zaštitne vrijednosti koji su namjenjeni za izletišta, odmor, rekreaciju i turizam na lokalitetu Bistričaka. U tom smislu predlažu se površine odnosno odjeli kao područje zaštićenih krajolika (po IUCN- u kategoriju V). Izletišta „Bistričak“ (G.J. „Nemila-Bistričak“- odjeli: 69 odsjek c, odjel 70 odsjek a i odjel 95 odsjek a) se nalazi u mješovitim šumama jele i bukve između planinskih rijeka Bistričak i Ograjina, ukupne površine 105,00 ha. Pošto se radi o mješovitim šumama jele i bukve neophodno je provoditi mjere sanitarne sječe kako bi imali stabilan ekosistem.

Šume značajne za očuvanje rijetkih i ugroženih vrsta biljaka i životinja - Na području P.J. Šumarije Žepče utvrđeno je postojanje halačije (*Halacsya sendtneri Dorfler*) koja je endem iz ranije geološke povjesti, a izraziti je serpentinifit odnosno vezana je za tu vrstu podloge. Nalazište je na dvije lokacije i to na brdu „Orlovik“ te „Martinskom visu“ lokalitet „Veljača“, lokacije pripadaju lancu tzv. bosanske serpentinke zone. Površina dijela odsjeka „a“ odjela 202 G.J. „Nemila- Bistričak“ zvanog „Veljača“ gdje je utvrđeno nalazište ove endemske vrste iznosi 11 ha.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona donijela je Zakon o proglašenju Spomenika prirode „Tajan“ (broj:01-02-6854/08), koji je izašao u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona broj 3 od 31.03.2008.godine. U sklopu šuma kojima gospodari J.P. ŠPD ZDK nalazi se spomenik prirode „Tajan“, ukupne površine 4038,35 ha kojom gazduje „Šumarija Zavidovići“. Spomenik prirode „Tajan“ obuhvatio je sljedeće odjele koji se nalaze u okviru G.J. „Gostović“:

126,127,128,129,130,131,132,133,141,142,143,144,145,146,147,148,149,150,151,152,153,14,155,156,157,158,159,160,161,162,163,164,169,170,174,175,177,180,181,184,185,187.

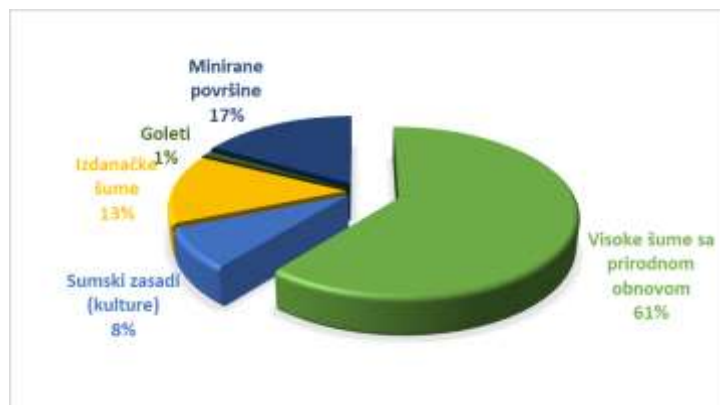
4. STANJE POVRŠINA ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA

Šumskogospodarsko područje „Krivajsko“ prostire se na deset gospodarskih jedinica ukupne površini od 83.352,4 hektara. Stanje površina šumskogospodarskog područja prikazan je u tabeli br.1 po gospodarskim jedinicama i kategorijama šuma.

Tabela 1. Stanje površina po kategorijama šuma i po gospodarskim jedinicama

RB	Gospodarska jedinica	Visoke šume sa prirodnom obnovom	Visoke degradirane šume	Kulture sa pr.dr. masom	Kulture bez pr.dr. mase	Ukupno visoke šume	Izdanačke šume	Goleti	Šibljiaci i ost.	Minirane površine	Ukupno (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Jablanica	0	0	0	0	0	0	0	0	1191,45	1191,45
2	Krivaja – Zavidovići	2160,83	0	440,78	0	2601,61	138,08	7,34	47,83	3721,77	6516,63
3	Donja Krivaja	10806,07	22,9	702,39	50,74	11582,1	131,84	141,52	216,1	1407,79	13488,96
4	Gostović	16171,21	0	1267,02	25,5	17463,73	879,56	83,05	711,78	4650,87	23788,99
5	Nemila – Bistričak	8312,44	167,35	1266,34	121,43	9867,56	1778,52	175,78	535,78	1327,26	13684,9
6	Babino – Gračanica	3153,84	167,05	872,18	165,65	4358,72	2563,17	168,09	571,94	0	7661,92
7	Đulanov potok	107,40	18,47	297,62	4,31	427,8	2131,93	38,85	182,03	0	2780,61
8	Liješnica	34,27	0	103,46	0	137,73	109,65	0	7,63	66,24	321,25
9	Stranjanska rijeka	95,43	0	458,02	24,77	578,22	1994,88	112,58	140,23	132,40	2958,31
10	Nemila Pepelari	8056,45	0	494,31	15,66	8566,42	1043,05	10,64	148,28	926,23	10694,62
11	Jasenica-Bila-dio	41,66	0	0	0	41,66	0	6,05	9,17	0	56,88
U K U P N O		48939,6	375,77	5902,12	408,06	55625,49	10835,03	743,9	2570,77	13424,33	83144,52

Na grafikonu 1. prikazano je procentualno učešće površina po kategorijama šuma za cijelo šumskogospodarsko područje, gdje se vidi da najviše površine zauzimaju visoke šume sa prirodnom obnovom (61%). Na grafikonu 2. dat je pregled stanja miniranih površina po pojedinim kategorijama šuma, tako npr. od ukupne površine visokih šuma sa prirodnom obnovom 17% je minirano.

Grafikon 1. Procentualno učešće površina po kategorijama šuma za ŠGP

Grafikon 2. Procentualno učešće miniranih i nemiranih površina po kategorijama šuma za ŠGP

5. STANJE ŠUMSKIH KOMUNIKACIJA I OTVORENOST ŠUMA

Otvorenost šuma i šumskih zemljišta se računa u dužini kilometara putnih komunikacija na 1000 ha ili u m/ha. Otvorenost se određuje na osnovu šumskih i javnih cestovnih komunikacija koje se mogu koristiti tokom cijele godine. Iz ukupne dužine puteva izdvojeni su i posebno prikazani svi putevi koji otvaraju: visoke šume, izdanačke šume, neobrasle produktivne površine (goleti) i sva produktivna šumska zemljišta. Prema utvrđenim podacima stanje na dan 31.12. 2016. godine za ŠGP „Krivajsko“ je prikazano u tabeli ispod.

Tabela 2. Stanje šumskih komunikacija i otvorenost šuma na dan 31.12.2016.

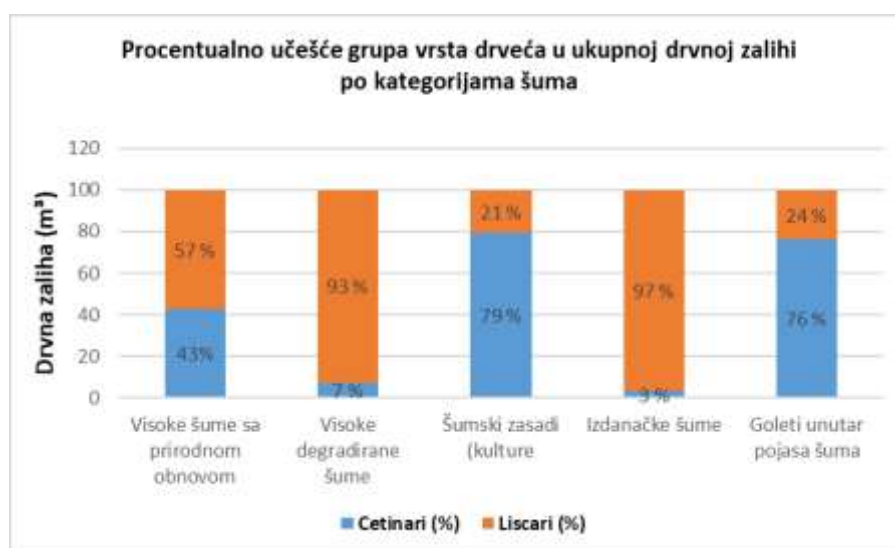
RB.	Gospodarska jedinica	Dužina put. (km)			Produktivna dužina (km/kat.)				Ukup. prod. duž.	Produktivna otvorenost (m ² /ha)				Ukupna otvorenost (m ² /ha)
		Javni	Šum.	Svi putevi	Visoke šume	Šum. Zas.	Izd. šume	Neobr. zemlj.		Visoke šume	Šum. Zas.	Izd. šume	Neobr. zemlj.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Jablanica	18,0	-	18,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Krivaja – Zavidovići	61,2	44,7	106,0	20,9	4,8	0,9	0,3	26,9	10,8	16,6	359,5	29,5	12,0
3	Donja Krivaja	36,3	138,4	174,7	86,4	11,7	0,8	1,0	99,9	13,9	22,2	9,5	23,0	14,5
4	Gostović	47,4	206,2	253,6	130,8	13,5	8,9	3,9	157,0	13,0	15,2	15,5	18,6	13,4
5	Nemila - Bistričak	40,4	83,0	123,4	38,5	9,4	13,0	0,6	61,5	13,2	42,8	22,6	275,7	16,6
6	Babino - Gračanica	65,2	89,4	154,6	12,2	14,2	24,1	0,4	50,9	8,9	23,8	21,5	177,3	16,4
7	Đulanov potok	34,2	18,5	52,7	0	0,4	3,7	0	4,1	0	11,4	12,7	0	12,6
8	Liješnica	28,0	15,0	43,0	0	1,5	0,3	0	1,9	0	24,3	11,9	0	20,4
9	Stranjanska rijeka	76,6	22,7	99,3	0	1,4	1,4	0	2,8	0	11,8	5,3	0	7,2
10	Nemila Pepelari	90,9	126,3	217,2	47,5	11,8	12,1	9,5	80,9	12,6	18,6	28,1	67,5	16,3
11	Jasenica Bila	0	0,2	0,2	0	0	0	0	0	0	0	0	3,3	3,3
UKUPNO		523,3	474,2	997,5	336,3	68,7	65,2	15,7	485,9	12,8	19,8	19,3	37,8	14,5

6. DRVNA ZALIHA I ZAPREMINSKI PRIRAST PODRUČJA

U narednoj tabeli prikazan je pregled drvene zalihe i godišnjeg zapreminskog prirastu za ŠGP „Krivajsko“ po kategorijama šuma i vrstama drveća.

Tabela 3. Pregled drvene zalihe i godišnjeg zapreminskog prirastu po kategorijama šuma i vrstama drveća

R.Br.	Kategorije šuma	Površina kategorije šuma (ha)	Vrsta drveća	Drvena zaliha (m ³)		Godišnji zapreminski prirast (m ³)	
				po 1 ha	na cijeloj površini	po 1 ha	na cijeloj površini
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Visoke šume sa prirodnom obnovom	49879,52	Četinari	93,41	3743830,94	2,131	85400,456
			Lišćari	125,72	5038733,64	2,502	100274,566
			Ukupno	219,13	8782564,58	4,633	185675,022
2	Visoke degradirane šume	208,77	Četinari	9,49	1980,57	0,274	57,146
			Lišćari	120,48	25153,51	2,192	457,702
			Ukupno	129,97	27134,08	2,466	514,848
3	Šumski zasadi (kulture)	7143,93	Četinari	154,96	791384,95	5,585	28520,384
			Lišćari	40,79	208292,92	1,168	5965,483
			Ukupno	195,75	999677,88	6,753	34485,867
4	Izdanačke šume	10191,83	Četinari	3,0	25910,45	0,213	1841,323
			Lišćari	84,3	728736,27	4,051	35024,483
			Ukupno	87,3	754646,72	4,264	36865,806
5	Goleti unutar pojasa šuma	598,81	Četinari	42,8	3938,99	4,438	408,415
			Lišćari	13,53	1245,17	0,977	89,931
			Ukupno	56,33	5184,16	5,415	498,346
SVEUKUPNO			Četinari	303,66	4567045,9	12,641	116227,724
			Lišćari	384,82	6002161,51	10,89	141812,165
			Ukupno	688,48	10569207,421	23,531	258039,889

Grafikon 3. Učešće grupa vrsta drveća u ukupnoj drvnoj zalihi po kategorijama šuma

7. PLANOVI I CILJEVI GOSPODARENJA ZA NAREDNI UREĐAJNI PERIOD

Zakon o šumama i Pravilnik o elementima za izradu šumskogospodarske osnove određuje vrstu i obim planova na temelju kojih će se provoditi gospodarenje šumama za naredni uređajni period. U ovom poglavlju su navedeni ciljevi gazdovanja šumama ukratko i planovi gazdovanja šumama bazirani na principu trajnosti gazdovanja, za naredni uređajni period od 10 godina sa trajanjem od 01.01. 2017. do 31. 12. 2026. godine. Planovi se odnose na: Obim sječa (etat), obim šumskouzgojnih radova, aktivnosti zaštite šuma, tehnike iskorišćavanja šuma, plan izgradnje šumskih komunikacija i drugih investicionih ulaganja te ekonomsko - finansijsku analizu. U šumskogospodarskoj osnovi, planovi se detaljno razrađuju za slijedeće prostorne uređajne jedinice: Šumskogospodarsko područje, gazdinske klase, gospodarske jedinice i područja općina. Ciljevi gazdovanja u svim državnim šumama na prostoru F BiH proističu iz ozakonjenih principa kontinuiteta gazdovanja i potreba šire društvene zajednice za proizvodima i koristima iz i od šuma.

Opšti ciljevi gazdovanja šumama

Ciljevi gazdovanja u svim državnim šumama na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine proističu iz ozakonjenih principa kontinuiteta gazdovanja i potreba šire društvene zajednice za proizvodima i koristima iz i od šuma, ukratko to su::

1. Formiranje (preoblikovanje) strukture šuma u one iz kojih će se moći dobijati ujednačeni prinosi po količini i kvalitetu,
2. Ostvarivanje što većeg prinosa šuma i to takvog da bude u što je moguće boljem skladu sa potrebama društva (tržišta), kako u pogledu vrste drveća, tako i u pogledu asortimana glavnih šumskih proizvoda,
3. Očuvanje i jačanje ostalih opštekorisnih funkcija šuma, te očuvanje biodiverziteta (prirodnosti) naših šuma,
4. Provođenjem adekvatnog sistema gazdovanja omogućiti povoljnije uslove za postizanje veće produktivnosti rada u svim šumarskim aktivnostima (i ispunjenje prethodno nabrojanih ciljeva),
5. Ostvarivanje što boljih finansijskih rezultata rada primjenom savremenijih metoda i sredstava rada.

Tehnički ciljevi gazdovanja šumama

Radi ostvarenja prethodno navedenih opštih ciljeva gazdovanja, potrebno je provesti niz biotehničkih aktivnosti. Ove aktivnosti ne možemo planirati jedinstvenim za sve šume jednog područja, već samo za šume veoma uske ekološko-proizvodne amplitude tj. za pojedine gazdinske klase. Za gazdinsku klasu, kao osnovnu jedinicu planiranja, tehnički cilj je određen onda kada je:

1. odabrana vrsta ili vrste drveća, takva da odgovara ekološkim uslovima staništa i odabran adekvatan omjer smjese vrsta drveća,
2. odabran sistem gazdovanja,

3. utvrđena dužina planskog produkcionog perioda po vrstama drveća, prorjeđivanja, ako se radi o šumama sastavljenim od jednodobnih sastojina,
4. utvrđena optimalna struktura i veličina drvne zalihe po debljinskim stepenima (klasama), za šume kojima se gazduje sistemom skupinasto prebornih i prebornih sječa

7.1. Plan sječa (etat)

Na temelju utvrđenog stanja šuma postavljenih ciljeva gospodarenja po gazdinskim klasama, kriterijuma za određivanje etata i Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova, daje se plan sječa za "Krivajsko" ŠGP za period 2017-2026.godina (Tabela 4).

Tabela 4. Plan sječa po kategorijama šuma i vrstama drveća

R.Br.	Kategorije šuma	Površina kategorije šuma (ha)	Vrsta drveća	Obim sječa 2017 – 2026 godine	
				po 1 ha	na cijeloj površini
1	2	3	4	5	6
1	Visoke šume sa prirodnom obnovom	40079,90	Četinari	18,14	726987,00
			Lišćari	21,57	864543,32
			Ukupno	39,71	1591530,31
2	Visoke degradirane šume	208,77	Četinari	0	0
			Lišćari	14,00	2922,78
			Ukupno	14,00	2922,78
3	Šumski zasadi (kulture)	5097,42	Četinari	18,74	95547,12
			Lišćari	3,99	20323,76
			Ukupno	22,73	115870,83
4	Izdanačke šume	8645	Četinari	0	0
			Lišćari	8,16	70514,37
			Ukupno	8,16	70514,37
UKUPNO		54031,09	Četinari	36,88	822534,12
			Lišćari	47,72	958304,23
			Ukupno	84,6	1780838,35

Grafikon 4. Desetogodišnji plan sječa za ŠGP „Krivajsko“

7.2. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata

Obim i struktura planirane proizvodnje šumskih sortimenata se temelji na planiranom obimu i strukturi sječe drvene mase i kvalitetnoj tehničkoj procjeni drvene mase. Obim i asortiman planirane proizvodnje šumskih drvnih sortimenata je obrađen na osnovu „Sortimentnih tablica“ na bazi krupnog drveta od grupe autora (Drinić P., Matić V., Pavlič J., Stojanović O., Vukmirović V.) u izdanju Šumarskog fakulteta u Sarajevu 1980. godine.

Asortiman je obrađen po kategorijama šuma za šumskogospodarsko područje, za područje gospodarskih jedinica i za područje općina, na osnovu plana sječa za deset godina. Kako se vidi iz predočene tabele (tabela 5.), planom proizvodnje šumskih drvnih sortimenata obuhvaćeni su svi sortimenti po tablicama odnosno, po važećim standardima. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata po vrsti drveća i vrsti sortimenata je prikazan za sve kategorije šuma ŠGP „Krivajsko“.

Tabela 5. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata

R.Br.	Vrsta sortimenata	Četinari			Lišćari			Ukupno	
		za 10 godina	godišnje	%	za 10 godina	godišnje	%	za 10 godina	%
		m ³			m ³			m ³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	F Trupci	5972	597	1	26463	2646	3	32435	2
2	PT I. klase	142911	14291	17	42787	4279	4	185698	10
3	PT II. Klase	208257	20826	25	85583	8558	9	293841	17
4	PT III. Klase	61458	6146	7	124773	12477	13	186230	10
5	Trupci	418598	41860	51	279606	27961	29	698204	39
6	ŠIP	8816	882	1	0	0	0	8816	0
7	TT	51746	5175	6	0	0	0	51746	3
8	Obla građa	100816	10082	12	0	0	0	100816	6
9	Sitno TD	9245	924	1	0	0	0	9245	1
10	Ostala oblovina	170624	17062	21	0	0	0	170624	10
11	Ukupno oblovina	589221	58922	72	279606	27961	29	868828	49
12	Celuloza	83153	8315	10	187859	18786	20	271012	15
13	Ogrijev I + II	2425	242	0	207597	20760	22	210022	12
14	Ogrijev III	3550	355	0	159447	15945	17	162997	9
15	Prostorno drvo	89127	8913	11	554903	55490	58	644031	36
16	Netto sortimenti	678349	67835	82	834510	83451	87	1512859	85
17	Otpadak	144185	14419	18	123794	12379	13	267980	15
18	U K U P N O	822534	82253	100	958304	95830	100	17808382	100

7.3. Plan šumsko-uzgojnih radova

Plan šumsko-uzgojnih radova u gospodarenju šumama i šumskim zemljištima, rezultanta je stanja šuma, ekološko-proizvodnih potencijala ŠGP-a, utvrđenih proizvodno-tehničkih ciljeva, utvrđenih sistema gospodarenja i realnih ekonomskih mogućnosti subjekta gospodarenja za realizaciju utvrđenog plana. Plan uzgajanja šuma u okviru ŠGO se bavi pitanjima osnivanja, njegom i podmlađivanjem šumskih sastojina s ciljem optimalnog i trajnog ispunjenja gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma.

Potrebno je utvrditi metode kojima je moguće u najkraćem roku, uz što manje troškove i očuvanje proizvodne sposobnosti zemljišta osnovati, podići te oblikovati šumsku sastojinu koja će optimalno i trajno zadovoljiti gospodarske i opštekorisne funkcije. U narednoj tabeli dat je prikaz šumskouzgojnih radova po širim kategorijama šuma.

Tabela 6. Ukupan obim šumskouzgojnih radova po širim kategorijama šuma

Šira kategorija šuma	Površina (ha)	Površ. skupina za poš. (ha)	Površ. za popunu (ha)	Ukupno za poš. (ha)	Pov. za njegu do 2 g. (ha)	Pov. za njegu nakon 2 god. (ha)	Priprema za prir. pod. (ha)	Pov. za njegu kul. bez pdm (ha)	Ukupan broj sadnica (kom)
1000 bez ogr.	40 079.90	1375.22	431.66	1806.88	2750.44	1375.22	34.45	0,00	5007354
1000 I i II	5 533,13	108.27	32.51	140.78	216.54	108.27	2.33	0,00	374238
1000 III i IV	3 325,99	63.53	15.93	79.46	127.06	63.53	1.96	0,00	214269
ukupno 1000 jed. r.	48 939.02	1547.02	480.1	2027.12	3094.04	1547.02	38.74	0,00	5595861
2000 bez ogr.	208.77	13.92	1.39	15.31	27.84	13.92	0.00	0.00	44398
2000 I i II	52.31	1.74	0.17	1.92	3.49	1.74	0.00	0.00	5562
2000 III i IV	114.74	5.35	0.54	5.89	10.71	5.35	0.00	0.00	17081
ukupno 2000 unapr.	375.82	21.02	2.10	23.12	42.03	21.02	0.00	0.00	67042
3000 bez ogr.	202.94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	202.94	0.00
3000 I i II	72.17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	36.09	0.00
3000 III i IV	132.93	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	93.05	0.00
Uk. 3000 bez pdm j.r.	408.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	332.08	0.00
4000 bez ogr.	8 645	392.95	39.30	432.25	785.91	392.95	0.00	0.00	1208178
4000 I i II	951.82	21.63	2.16	23.80	43.26	21.63	0.00	0.00	64648
4000 III i IV	1 173.86	37.35	3.74	41.09	74.70	37.35	0.00	0.00	113705
ukupno 4000 unapr.	10 770.68	451.94	45.19	497.13	903.87	451.94	0.00	0.00	1386531
5000 bez ogr.	132.45	13.25	2.65	15.89	26.49	13.25	0.00	0.00	44585
5000 I i II	1.71	0.17	0.03	0.21	0.34	0.17	0.00	0.00	564
5000 III i IV	2.01	0.20	0.04	0.24	0.40	0.20	0.00	0.00	671
ukupno 5000 unapr.	136.17	13.62	2.72	16.34	27.23	13.62	0.00	0.00	45820
6000 bez ogr.	575.77	57.58	11.52	69.09	115.15	57.58	0.00	0.00	198179
6000 I i II	32.12	3.21	0.64	3.85	6.42	3.21	0.00	0.00	10857
6000 III i IV	136.01	13.60	2.72	16.32	27.20	13.60	0.00	0.00	47447
ukupno 6000 unapr.	743.90	74.39	14.88	89.27	148.78	74.39	0.00	0.00	256482
Ukupno	61 373.63	2107.98	544.99	2652.97	4215.96	2107.98	38.73	332.08	7351735

Tabela 7. Ukupni troškovi šumsko-uzgojnih radova

Planirana vrsta radova	Predračunska vrijednost (KM)
Pošumljavanje i njega u VŠPO bez ograničenja u gospodarenju – jednost. b. r.	8 945 610.78
Pošumljavanje i njega u VŠPO za I i II VZZ – jednostavna b. r.	692 557.08
Pošumljavanje i njega u VŠPO za III VZZ – jednostavna b. r.	401 357.44
Troškovi pošumljavanja i njege u ŠK 1000 – jednostavna biol. reprodukcija	10 039 525.30
Pošumljavanje i njega u degradiranim visokim š. bez ogr. u gosp. – unapr. st. š.	82 119.68
Pošumljavanje i njega u degradiranim visokim š. za I i II VZZ – unap. st. šuma	10 172.99
Pošumljavanje i njega u degradiranim visokim š. za III i IV VZZ – un. st. šuma	312 39.69
Troškovi pošumljavanja i njege u ŠK 2000 – unapređivanje stanja šuma	123 532.35
Njega kultura bez procijenjene drvene mase bez ogr. u gosp. – jed. biol. rep.	121 764.00
Njega kultura bez procijenjene drvene mase za I i II VZZ – jed. biol. rep.	21 651
Njega kultura bez procijenjene drvene mase za III i IV VZZ – jed. biol. rep.	55 830,6
Troškovi njege kultura – jednostavna biološka reprodukcija	199 245,60
Pošumljavanje i njega u izdanačkim šumama bez ogr. u gosp. – unapr. stanja š.	2 313 696.62
Pošumljavanje i njega u izdanačkim šumama I i II VZZ – unapr. stanja šuma	128 31
Pošumljavanje i njega u izdanačkim šumama III VZZ – unapređivanje stanja š.	221 585.66
Troškovi pošumljavanja i njege u izdanačkim šumama – unapr. stanja šuma	2 663 593.54
Pošumljavanje i njega u šibljacima bez ogr. u gosp. – unapr. stanja š.	88 594.14
Pošumljavanje i njega u šibljacima I i II VZZ – unapr. stanja šuma	1 120.50
Pošumljavanje i njega u šibljacima III VZZ – unapređivanje stanja š.	1 348.54
Troškovi pošumljavanja i njege u šibljacima – unapređivanje stanja šuma	91 063.19
Pošumljavanje i njega na goletima bez ogr. u gosp. – unapr. stanja š.	363 042.71
Pošumljavanje i njega na goletima I i II VZZ – unapr. stanja šuma	20 225.48
Pošumljavanje i njega na goletima III VZZ – unapređivanje stanja š.	86 030.53
Troškovi pošumljavanja i njege na goletima – unapređivanje stanja šuma	469 298.72
Nabavka neophodnih sredstava za rad	942 000.00
Ukupno šumskouzgojni radovi za naredni uredajni period (10 godina)	14 528 258.70
Prosječno godišnje šumskouzgojni radovi	1 452 825.87

7.4. Plan zaštite šuma

Plan zaštite šuma u okviru šumskogospodarske osnove izrađuje se za šumskogospodarsko područje kao cjelinu. Uređen je na osnovu dosadašnje Zakonske legislative, Metodologije izrade šumsko-privrednih osnova za šume u društvenoj svojini i Pravilnikom o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova.

Plan zaštite šuma šumskogospodarskog područja prema pomenutoj metodologiji sadrži:

- preventivne mjere radi suzbijanja štetnih insekata, kao i radi smanjivanja šteta od divljači i glodara,
- preventivne mjere radi suzbijanja bolesti drveća,
- organizacione probleme protupožarne službe, njeno opremanje, podizanje osmatračnica, podizanje protupožarnih prosjeka i dr.,
- regulisanje paše u šumama ako se to ne može izbjeći,
- čuvarsku službu,
- eventualne mjere radi suzbijanja šteta koje čini čovjek uzurpiranjem zemljišta, bespravnim prisvajanjem stabala, njihovim oštećivanjem i dr.

Plan zaštite šuma šumskogospodarskog područja sastoji se iz dva dijela i to:

- Općeg dijela u kojem se daje kratak opis pojedinih štetočina, uzročnika bolesti i ostalih štetnih faktora koji negativno utječu na šumske ekosisteme i mogu se pojaviti u sadašnjim ili izmijenjenim uslovima klime i okruženja.
- Posebnog (specijalnog) dijela, u kojem se preporučuju mjere zaštite pojedinih gospodarskih vrsta drveća u sklopu kategorija šuma, od faktora navedenih u općem dijelu, ukoliko se utvrdi da su štete takvog obima, da su potrebne intenzivnije preventivne ili eventualno hitne represivne mjere zaštite u sprečavanju njihovog daljeg razvoja i saniranju posljedica koje su izazvale u šumama i na šumskim zemljištima.

7.5. Plan zaštite biodiverziteta

U svim planovima ove osnove osvrnuli smo se na mjere za očuvanje biodiverziteta koji respektivno predviđaju zaštitne i druge mjere zabrane sječe ugroženog drveća i grmlja (čl. 36 ZOŠ-a) i korištenja ugroženih biljnih vrsta u planu korištenja sekundarnih šumskih proizvoda (čl. 12 Pravilnika o uzgoju, iskorištavanju, sakupljanju i prometu sekundarnih šumskih proizvoda) zaštititi hidropotencijala i šumskog zemljišta prilikom procesa iskorištavanja šuma, pravilnom izboru vrsta drveća, racionalnom planiranju količine i dinamike sječa i adekvatnoj primjeni tehnologije u iskorištavanju šuma.

Od međunarodnih konferencija za očuvanje prirode i životne okoline pod pokroviteljstvom UN-a koje su održavane u više navrata, diljem planete zemlje, svakako da je najznačajnija

konferencija koja je održana u junu mjesecu 1992. u Rio de Jeneiru pod nazivom "UN konferencija o okolini i razvoju" (UNCED- UN Conference on Environment and Development) ili tzv. "Zemaljski samit" (Earth Summit). Na ovoj konferenciji doneseni su sljedeći, za šumarstvo veoma važni dokumenti:

- Agenda 21: za šumarstvo važna iz razloga što je Poglavlje 11 posvećeno sprečavanju krčenja šuma,
- Konvencija o biološkoj raznolikosti- biodiverzitetu (Convention on Biological Diversity) BiH pristupila 26.8.2002. godine, ratificirana 4.10.2002. godine,
- Šumarski principi (Forest Principles), za šumarstvo su značajni zbog globalnog konzensusa za upravljanje, očuvanje i održivi razvoj svih tipova šuma.

Konvencija o biodiverzitetu i akcijski plan "Agenda 21" značajne su za šumarstvo kao najvažnija komponenta ekosistema. "Agenda 21"- Akcijski program UN za 21 stoljeće za postizanje potrajnog razvoja (*Programme of Action for Sustainable Development*) globalni je akcijski program za postizanje društveno, ekonomsko i ekološko potrajnog razvoja gdje spada:

- borba protiv degradacije šuma
- gospodarenje osjetljivim ekosistemima
- održavanje biološke raznolikosti – „biodiverziteta”

7.6. Plan investicija

Za realizaciju planova ŠGO potrebno je obezbijediti finansijska sredstva za biološku obnovu šuma kao i za tehničko opremanje, te ostala ulaganja investicijskog karaktera koja se prema čl. 58 važećeg Pravilnika o elementima ŠGO utvrđuju za šumskogospodarsko područje kao sumar potrebnih ulaganja za realizaciju planova ŠGO i sadržava:

- plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih putova,
- plan izgradnje ostalih objekata potrebnih za gospodarenje šumama,
- plan nabavki mehanizacije i druge opreme investicijskog karaktera,
- plan ostalih investicijskih ulaganja.

Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih kamionskih puteva

Da bi se proizvodnja u šumarstvu mogla odvijati na širokom prostoru, sa dosta velikim uplivom raznih interesa, koji su često ne samo u ovisnosti jedan od drugoga nego su i u suprotnosti potrebno je pri rješavanju otvorenosti područja voditi računa da se oni što je moguće pravilnije usklade. Da bi se ovo moglo postići potrebno je da se u ovo rješavanje uključe svi mjerodavni subjekti društva koji će taj prostor koristiti i nužno bi bilo obezbijediti sljedeće:

- trajno korištenje prostora,
- usklađenost svih interesa u korištenju istog,
- učešće svih zainteresiranih korisnika prostora u obezjeđenju investicija
- zaštitu prostora kao cjeline,
- korištenje do sada neiskorištenih resursa područja.

Od stepena otvorenosti područja, ovisi uspješna realizacija provođenja planova ŠGO, te se za naredni uređajni period planira izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih puteva. Za izgradnju novih (trajnih) puteva kao polazna osnova poslužiti će stanje saobraćajnica i otvorenost u doba uređivanja, te stanje drvne zalihe gazdinskih klasa. Pored važnosti koju putna mreža ima u gospodarenju šumama tu je i navedena socijalna funkcija, jer putevi pored otvaranja šuma i šumskih zemljišta povezuju mnoga seoska naselja i uključuju ih u globalnu mrežu saobraćajnica.

Plan izgradnje ostalih objekata

Obzirom na prioritete ulaganja u izvršenje planova osnove po drugim investicijskim ulaganjima sadašnje stanje gospodarskih objekata zadovoljava, te se za naredno uređajno razdoblje ne planiraju sredstva za gradnju novih objekata iz sredstava biološke obnove šuma.

Plan nabavke opreme i mehanizacije

U okviru pojedinih planova gospodarenja predviđena je nabavka opreme i mehanizacije, te ostvarenja investicionog karaktera biološke reprodukcije.

8. EKONOMSKO – FINANCIJSKA ANALIZA ZA ŠGP „KRIVAJSKO“

Ekonomsko finansijska analiza gospodarenja šumama ima za cilj utvrđivanje mogućnosti realizacije planova predviđenih osnovom i iskazivanje finansijskih efekata provođenja osnove kao cjeline. Pravilnikom o elementima za izradu ŠGO je definisano kao obavezni sadržaj ekonomsko finansijska analiza, mada je ona u svojoj suštini projekcija, odnosno finansijski plan i sublimacija finansijskog pokrivača troškova realizacije predviđenih planova finansijskim sredstvima, ostvarenih od planiranih prihoda.

Navedeni pokazatelji iskazani su na bazi jednogodišnjih proizvodno – poslovnih aktivnosti ostvarenih u 2016. godini i novog stanja šuma ovoga područja. Analiza ima orijentacijski karakter, iz razloga što realno nije moguće utvrditi trendove kretanja cijena sirovina, materijala, usluga rada i ostalih tržišnih pokazatelja, te će se promjenom gornjih parametara mijenjati i rezultati analize.

Planom investicija koji je pripremljen na temelju svih planova ove osnove su predviđene svrhe i sredstva koja će se izdvojiti kao investiciona ulaganja radi stvaranja preduslova za izvršenje planova u gospodarenju šumama ŠGP „Krivajsko“ za naredni uređajni period (2017.god.-2026. god.).

Tabela 8. Plan investicijskih ulaganja

Rekapitulacija planiranih investicijskih ulaganja	Ukupno za 10 god.	Prosječno godišnje
Izgradnja puteva	1829000,00	182900,00
Šumskouzgojni radovi	14528258,70	1 452825,87
Zaštita šuma	171000,00	17100,00
Iskorištavanje šuma	868000,00	86800,00
Priprema proizvodnje	1045000,00	104500,00
Građenje i transport	110000,00	11000,00
Troškovi deminiranja	11000,00	50000,00
Ukupno:	19051258,70	1905125,87

Upotrebom planiranih prihoda i rashoda se može procijeniti očekivani finansijski rezultat.

- Ukupni godišnji prihod 15 287 285.0 KM
- Ukupni godišnji rashod 15 004 084.0 KM
- Razlika - Dobit/Gubitak 283 201.0 KM
- Porez na dobit (11%) 31 152.16 KM
- Čista dobit 252 049.27 KM.

Očekivana dobit se može promijeniti što uveliko zavisi od realizatora osnove ŠGP-Ze-Do Šuma, kao i uslova – poslovnog ambijenta u toku uređajnog perioda (primjene ŠGO).

MAPA PODRUČJA

Slika 1. Skica JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići

Slika 2. Skica gospodarskih jedinica na šumskogospodarskom području „Krivajsko“

